ب) امکان تفاوت دو منطقه با عرض واحد و غروب واحد در رؤیت هلال

(24:28)

نکته دوم؛ لحظه‌ای که هلال خودش قابل رؤیت می‌شود –البته در آن هم مناقشه کرده‌اند- طبق آن چه که در ذهن خودم صاف است و به گمانم اگر رفت‌وبرگشت بشود توافق می‌کنند، این‌که هلال از حیثی که از شمس فاصله می‌گیرد، خودش فی حد نفسه به یک درجه‌ای می‌رسد که قابل رؤیت است. هلال قابل رؤیت است. ولو همین هلالی که خودش قابل رؤیت است را در یک افقی از کره زمین نتوانیم ببینیم. این دو را نباید مخلوط کنیم. به عبارت دیگر لبه شروع لایه الف سمتی را با محاسبه می‌گویید الآن لایه الف شروع شده است. یعنی خالصه یک جایی روی کره زمین داریم که اگر الآن در آن جا حاضر بشویم همه مردم به‌وضوح می‌بینند.

ماه شوال و رمضان و جمادی الاولی و رجب امسال خیلی مهم بود. چهار ماه این سال قمری در بحث‌های علمی خیلی پر فایده است. همین اشتراک افق نوع اول و دوم در بحث‌ها مهم است تا ذهنتان پیش برود. ماه جمادی الاولی امسال به چه صورت بود؟ در لحظه‌ای که در قم خورشید غروب می‌کرد، روی کره زمین جایی بود که لحظه غروبشان با ما یکی بود، به‌وضوح ماه را می‌دیدند. اصلاً نیازی نبود که شرائط فراهم باشد؛ این قدر ماه واضح بود. در بخش الف بود. اما در قم و تهران حتی با قوی‌ترین تلسکوپ ها نمی‌شد دید. من اسم این را اشتراک افق نوع اول می‌گذارم. چون اشتراک افقی که سر آن بحث داغی هست، این است که آمریکا ببینند و سپس می‌گویند آن‌ها چه ربطی به ما دارند؟! خب این بحث داغ می‌شود. خب این نوع در همین لحظه غروب ما است. دو ساعت بعد نیست تا بگویی غروب ما شد. همین لحظه است، اما ما چرا نمی‌بینیم؟ چون ارتفاع هلال کم است، نور هلال در جو بادی مسیر بیشتری را طی کند و لذا متفرق می‌شود. نوری نمی‌آید تا حتی با تلسکوپ آن را ببینید. ولی هلال بالای افق هست. نور هم دارد. یعنی اگر فرض بگیری جو را بردارید و از مسیر جو طولانی نیایید، آن را می‌بینید. ولی چون مسیر طولانی در این افق طی می‌کند، آن را نمی‌بینید. این‌ها مطالب بسیار مهمی است. ولی خب همین لحظه غروبتان اگر جای دیگر بروید، آن جا به‌وضوح آن را می‌بینید و به قم بر می‌گردید. آیا برای شما فایده دارد یا نه؟ این اشتراک افق خیلی متمایزی است. ما از این برای مقاصد بحثمان استفاده کردیم.

شاگرد: معمولاً همین حالت است. چون حالت سمتی و بیضوی دارد بالا و پایینش دیده نمی‌شود ولی در مرکزش دیده می‌شود.

استاد: بله، این مطلب درستی است. مکرر هم عرض کردم. این سمتی اسکن کل کره و نمایش رؤیت پذیری هلال نسبت به کل بقاع، نقش مهمی دارد در مطلبی که در اذهان به‌عنوان ارتکاز غلط هست. می‌گویند با تلسکوپ فایده دارد یا ندارد؟! هنوز عرف با تلسکوپ ندیده، چشم مسلح است. این لایه‌های سمتی می‌گویید الآن شما در جایی هستید که با تلسکوپ باید ببینید.

منظور لایه‌ها است. کمی آن طرف‌تر با چشم عادی می‌بینید. یعنی کسانی که می‌خواهند راجع به تلسکوپ فتوا بدهند، اگر روی این سه‌می‌ها دقیق بشوند، دیدشان فرق می‌کند، نسبت به اینکه بگویند تلسکوپ مجزی هست یا نیست. بله، مکرر عرض کردم؛ در سه ساعت رأس سه‌می دیگر فرمایش شما نمی‌آید. قبلاً هم عرض کردم. سه ساعت رأس سه‌می یعنی در هیچ کجای کره زمین ممکن نیست کسی ببیند. فقط در همان قسمت دو-سه ساعت می‌توان با تلسکوپ دید.

این بخش دوم شد؛ یعنی هلال طوری شده که می‌توانیم آن را یکجایی ببینیم. الآن وقت غروب ما است، روی کره زمین جایی هست که واقعاً می‌توانیم آن را راحت ببینیم. یعنی الآن لحظه غروب شما با موبایل می‌توانید آن را بگیرید و به شما نشان بدهد. در غروب قم با تلسکوپ هم نمی‌بینیم اما همین لحظه ما می‌گوید هلال هست. پس ما یک اهلال هلال نفسی داریم. یعنی اهلال هلالی که یُمکن ان یُری بوضوحٍ فی نقطة من نقاط الارض. یکی نه، اهلال هلال لکل بلد داریم؛ برای بلد خاص داریم. بلدی که عرض شمالی آن زیاد است، مثل همین ماه جمادی الاولی، الآن با تلسکوپ هم نمی‌بینند. چطور بگوییم برای آن‌ها اهلال هلال شده؟! این مقدمه دوم است.

بازبینی #2
ایجاد شده 8 ژانویه 2026 08:33:16 توسط ... .
به روزرسانی شده 8 ژانویه 2026 10:58:56 توسط ... .